

شیوه‌نامه آموزش‌های آزاد و مجازی

آموزش یکی از اصول حقوق شهروندی و یکی از اساسی‌ترین مجاری تحقق عدالت اجتماعی است. از سیاست‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز توسعه آموزش عالی معطوف به اشتغال و آموزش مستمر و نیز بهره‌وری جامعه از آموزش‌های تخصصی دانشگاه‌ها است. براین اساس، یکی از وظایف مهم دانشگاه‌ها، توانمندسازی اقشار مختلف جامعه و رفع نیازهای آموزشی مورد تقاضای سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی کشور می‌باشد. با عنایت به محدودیت ظرفیت‌های موجود در سیستم رسمی آموزشی، ایجاد و توسعه دوره‌های متنوع آموزش‌های عمومی و تخصصی در دانشگاه‌ها ضروری است.

آموزش عالی آزاد، آموزشی غیررسمی و بالاتر از سطح متوسطه است که در قالب آموزش‌های تخصصی و کاربردی کوتاه‌مدت و میان‌مدت اجرا می‌شود. در واقع، رسالت آموزش‌های عالی آزاد، برنامه ریزی درسی و اجرای دوره‌هایی است که مورد نیاز بخش‌های گوناگون جامعه نظیر سازمان‌ها، نهادها و صنایع اعم از دولتی و خصوصی و همچنین آموزش‌های مورد نیاز کلیه شهروندان و آحاد جامعه است. به عبارت دیگر، عرصه آموزش‌های عالی آزاد، تنها عرصه‌ای از کسب آموزش‌های عالی در کشور است که نه تنها به دور از موانعی نظیر کنکور، دسترسی همگان را به کسب علوم و دانش دانشگاهی سهل و آسان می‌نماید، بلکه بدون تقید به سرفصل‌های مصوب دروس دانشگاهی، می‌تواند سرفصل‌هایی متناسب با نیاز مخاطبان را به عنوان آموزش عالی دانشگاهی برای آنان تنظیم و ارائه نماید.

در این راستا و به منظور تداوم بخشیدن و همگانی کردن آموزش‌های قابل ارائه در مرکز آموزش‌های آزاد و مجازی و نیز براساس آئین‌نامه دوره‌های مذکور مصوب مورخ ۷۸/۸/۷ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ضوابط اجرایی دوره‌های آموزش آزاد و مجازی به شرح ذیل تدوین و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱: تعاریف

۱-۱. **دوره‌های آموزش عالی آزاد** عبارت است از دوره‌های آموزشی غیررسمی و بالاتر از سطح متوسطه که در قالب آموزش‌های عمومی، تخصصی، کاربردی، مهارتی و تکمیلی و براساس نیازها و تفاهمات انجام شده در چهارچوب مقررات و ضوابط آموزشی دانشگاه اجرا می‌شود و به شرکت‌کنندگان این دوره‌ها گواهی پایان دوره بدون استفاده از عناوین رسمی دانشگاهی اعطا می‌شود.

۱-۲. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که در این شیوه‌نامه به عنوان **وزارت** شناخته می‌شود.

۱-۳. دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان که در این شیوه‌نامه **دانشگاه** خوانده می‌شود.

- ۴-۱. مرکز آموزش‌های آزاد دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان که در این شیوه نامه مرکز خوانده می‌شود.
- ۵-۱. به شخص یا اشخاصی حقیقی یا حقوقی که مدیریت دوره شامل طراحی، بازاریابی، دعوت از مدرسین و اجرای یک دوره را به عهده می‌گیرند، **مجری** گفته می‌شود.
- ۶-۱. استادی که تدریس تمام یا بخشی از دوره را برعهده دارد، **مدرس** نام دارد.

ماده ۲: انواع دوره‌ها

۱-۲. انواع دوره‌هایی که توسط مرکز برگزار می‌گردند، به لحاظ مدت زمان اجرا به سه دسته‌ی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

- **دوره آموزشی کوتاه‌مدت:** دوره‌های آموزشی کارگاهی و مشاوره‌ای تک درس که طول اجرای آن‌ها کمتر از ۵۰ ساعت باشد.
- **دوره آموزشی میان‌مدت:** دوره‌های آموزشی کارگاهی و مشاوره‌ای تک درس و چند درس که طول اجرای آن‌ها ۵۰ تا ۲۰۰ ساعت باشد.
- **دوره آموزشی بلندمدت:** دوره‌هایی که بیش از ۲۰۰ ساعت به طول انجامیده و بیش از یک ماده آموزشی در آن ارائه می‌شود.

تبصره ۱: به دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت کمتر از ۱۶ ساعت که جهت آموزش تخصصی یک مهارت خاص به شرکت‌کنندگان برگزار می‌شود، **کارگاه آموزشی** گفته می‌شود. از ویژگی‌های این دوره‌ها، تعامل دو طرفه بین مدرس و مخاطب در ارائه و تدوین محتوای آموزشی است.

۲-۲. انواع دوره‌هایی که توسط مرکز برگزار می‌گردند، به لحاظ ماهیت، هدف و مخاطبان به چهار دسته‌ی مهارت‌افزایی، دانش‌افزایی، ضمن خدمت و آمادگی آزمون به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

- **دوره‌های مهارت‌افزایی:** این دوره‌ها که با هدف آموزش برنامه‌های مهارتی، کارآفرینی و اشتغال‌زایی خصوصاً به دانشجویان و یا دانش‌آموختگان مقاطع کارشناسی برگزار می‌شوند، در قالب کلاس‌های آموزشی، آزمایشگاه‌ها و یا کارگاه‌های آموزشی بوده و باید دارای کاربرد مشخص و بر مبنای نیاز جامعه، بازار کار و صنعت طراحی شده باشند. این دوره‌ها پس از اتمام می‌توانند منجر به صدور گواهی شوند.

- **دوره‌های دانش‌افزایی:** این دوره‌ها که با هدف افزایش دانش و توانمندسازی علمی و تخصصی خصوصاً اعضای هیات علمی و دانشجویان و دانش‌آموختگان مقاطع تحصیلات تکمیلی برگزار می‌شوند، در قالب سمینارها یا کارگاه‌های آموزشی بوده و الزاماً به کسب یک مهارت ختم نمی‌گردند. این دوره‌ها پس از اتمام می‌توانند منجر به صدور گواهی شوند.
- **دوره‌های ضمن خدمت:** این دوره‌ها که با هدف بازآموزی و آموزش تکمیلی برای دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و نیز کارکنان سازمان‌های دولتی و غیردولتی برگزار می‌شوند، در قالب دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت، میان مدت و بلندمدت بوده و می‌توانند براساس نیاز یا درخواست دستگاه‌های اجرایی طراحی گردند. این دوره‌ها پس از اتمام می‌توانند منجر به صدور گواهی شوند.
- **دوره‌های آمادگی آزمون:** این دوره‌ها با هدف آمادگی متقاضیان استخدام و یا شرکت در آزمون‌های دستگاه‌های اجرایی و یا آزمون‌های زبان انگلیسی برگزار شده و می‌توانند پس از اتمام، منجر به صدور گواهی شوند.

ماده ۳: سازوکار اجرای دوره‌ها:

- ۱-۳. مرکز آموزش‌های آزاد و مجازی به عنوان مجری قانونی و مرجع برگزاری و هماهنگی دوره‌های آموزشی در دانشگاه، مسئولیت اجرا و هماهنگی برگزاری دوره‌های آموزشی چه در دانشگاه و چه در خارج از دانشگاه را برعهده دارد.
- ۲-۳. مرجع تصویب و تایید تقویم دوره‌های آموزشی دانشگاه (چه دوره‌هایی که توسط دانشگاه برگزار می‌شود و چه دوره‌هایی که برون‌سپاری می‌شود)، شورای آموزش‌های آزاد و مجازی دانشگاه می‌باشد که متشکل است از مدیر آموزش‌های آزاد و مجازی (دبیر شورا)، مدیر فرهنگی، مدیر پژوهشی، مدیر کارآفرینی، مدیر کلینیک مادر تخصصی، و مدیران آموزش‌های آزاد و مجازی دانشکده‌ها خواهد بود. برحسب ضرورت نیز می‌توان اعضای هیات علمی متخصص را به عنوان عضو حقیقی دعوت نمود.
- ۳-۳. برگزاری کلیه دوره‌های آموزش آزاد و عالی آزاد برای متقاضیان داخل و خارج از دانشگاه که جنبه درآمدزایی داشته باشد، تنها توسط مرکز آموزش‌های آزاد و مجازی دانشگاه و یا به نمایندگی از مرکز، توسط سایر بخش‌های دانشگاه برگزار می‌شود.
- ۴-۳. دوره می‌تواند توسط خود مرکز، یکی از واحدهای وابسته به دانشگاه، مؤسسات، مراکز علمی خارج از دانشگاه و یا مدیران آموزش‌های آزاد دانشکده‌ها پیشنهاد داده شود. در پیشنهادیه دوره باید عنوان، هدف، محتوا، طول دوره، نوع مخاطب، شرایط و هزینه‌ها مشخص باشد.

۳-۵. به جز معاونت فرهنگی (به استناد ماده ۶ و ۷ آیین‌نامه انجمن‌های علمی دانشجویی مصوب وزارت عتف ۱۳۹۶) و معاونت دانشجویی (به سبب برای برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی ورزشی)، سایر بخش‌های دانشگاه باید برای تبلیغات و اجرای دوره‌های آموزش آزاد با مرکز آموزش‌های آزاد و مجازی دانشگاه، هماهنگی لازم را انجام دهند.

۳-۶. از هر دانشکده، یکی از اعضای هیات علمی به پیشنهاد رئیس دانشکده و پس از تایید شورای آموزشی دانشکده به عنوان مدیر آموزش‌های آزاد دانشکده انتخاب شده و ۵ درصد از درآمدهای حاصله از برگزاری دوره‌های آموزشی توسط دانشکده مربوطه به عنوان تشویق، به ایشان پرداخت خواهد شد. مدیر آموزش‌های آزاد هر دانشکده موظف است فهرست دوره‌های آموزشی پیشنهادی را حداکثر تا پایان مهرماه (برای نیمسال نخست)، پایان بهمن‌ماه (برای نیمسال دوم) و یا پایان خردادماه (برای نیمسال تابستان) جهت جمع‌بندی و تصمیم‌گیری نهایی به دفتر آموزش‌های آزاد و مجازی دانشگاه ارسال نماید. همچنین این مدیران موظفند پس از تصویب و ابلاغ دوره‌ها توسط مرکز، همکاری و هماهنگی لازم را با مرکز آموزش‌های آزاد و مجازی دانشگاه داشته باشند.

۳-۷. مرجع تصویب نهایی دوره‌های پیشنهادی دانشکده‌ها، شورای آموزش‌های آزاد دانشگاه بوده و مسئولیت تهیه، تصویب و اطلاع‌رسانی **تقویم دوره‌های آموزشی** به داخل و خارج از دانشگاه برعهده دفتر آموزش‌های آزاد و مجازی است.

ماده ۴: وظایف مرکز آموزش‌های آزاد و مجازی دانشگاه

- ۴-۱. طراحی، اجرا و نظارت بر دوره‌های آموزشی آزاد و مجازی
- ۴-۲. بررسی دوره‌های پیشنهادی مجریان/مدیران آموزش‌های آزاد دانشکده‌ها و تهیه تقویم آموزش‌های آزاد دانشگاه در ابتدای هر نیمسال تحصیلی
- ۴-۳. ارزیابی دوره‌های برگزار شده، عملکرد مدرسین و سایر شرایط و ارزیابی گزارش به شورای آموزش‌های آزاد دانشگاه
- ۴-۴. عقد قرارداد با موسسات یا افراد جهت برگزاری دوره‌های آزاد مشترک و پیگیری امور مالی
- ۴-۵. صدور گواهی شرکت در دوره برای مدرسین و شرکت‌کنندگان
- ۴-۶. تامین ملزومات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری موردنیاز برگزاری دوره‌ها با مشارکت سایر بخش‌های دانشگاه
- ۴-۷. تبلیغات و اطلاع‌رسانی جهت برگزاری دوره‌ها با همکاری روابط عمومی دانشگاه

ماده ۵: سازوکار مالی دوره‌ها

- ۵-۱. کلیه درآمدهای حاصل از آموزش‌های آزاد حسب مقررات مالی دانشگاه به حساب درآمدهای اختصاصی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان با کد شناسه آموزش‌های آزاد (دفتر آموزش‌های آزاد) واریز می‌شود. هزینه برگزاری

دوره نیز توسط مجریان/مدیران آموزش‌های آزاد دانشکده‌ها محاسبه و به مدیر مرکز آموزش‌های آزاد و مجازی دانشگاه اعلام می‌گردد.

۲-۵. ۲۰ درصد از درآمدهای هر دوره به عنوان هزینه‌ی بالاسری دانشگاه محاسبه خواهد شد.

۳-۵. حق الزحمه مدرسین به ازای هر ساعت تدریس معادل دو ساعت حق‌التدریس عضو هیات علمی (حداقل از معادل دو ساعت حق‌التدریس دانشیار پایه ۱۵ کمتر و از ۵۰ درصد درآمدهای حاصل از دوره بیشتر نباشد) محاسبه خواهد شد.

۴-۵. چنانچه مجری دوره، فرد دیگری به جز مدیر آموزش‌های آزاد دانشکده‌ها باشد، نیمی از حق‌الزحمه مدیر دانشکده به مجری پرداخت خواهد شد.

۵-۵. دانشگاه می‌تواند از محل درآمدهای مرکز آموزش‌های آزاد و مجازی (۲۵ درصد باقیمانده)، سهمی را به دانشکده‌ها و بخش‌های دیگر دانشگاه بابت در اختیار قرار دادن فضاهای آموزشی-کارگاهی و نیز همکاران فعال در جذب و برگزاری دوره‌های آموزشی اختصاص دهد.

۶-۵. در ارائه دوره‌های آزاد مجازی باید مقررات مندرج در نظام‌نامه آموزش‌های الکترونیکی وزارت عتف رعایت گردد.

ماده ۶: دوره‌های مشترک

۶-۱. مرکز می‌تواند نسبت به برگزاری دوره‌های آزاد مشترک با سایر نهادهای دولتی یا غیردولتی و یا مراکز علمی-پژوهشی معتبر داخلی یا خارجی در قالب قرارداد تنظیمی با شرایط زیر اقدام نماید:

- برگزاری دوره مشترک و محتوای آن به تصویب شورای آموزش‌های آزاد دانشگاه رسیده باشد.
- حداقل یکی از اعضای هیئت علمی دانشگاه در دوره به صورت مجری یا مدرس مشارکت داشته باشد.
- دوره در دانشگاه یا در مکانی که مورد تایید مرکز باشد، برگزار شود.
- تمام مراحل دوره از جمله تبلیغات دوره با هماهنگی و نظارت مستمر مرکز اجرا شود.
- گواهی پایانی با امضای مشترک مدیر مرکز و مسئول موسسه مشارکت‌کننده یا با توافق طرفین فقط توسط دانشگاه صادر شود.

۶-۲. در قرارداد دوره‌های مشترک که فقط با نظارت مرکز برگزار می‌شود، سهم دانشگاه باید حداقل ۲۵ درصد از کل درآمد دوره باشد.

۶-۳. در قرارداد دوره‌های مشترک که با نظارت مرکز و در محل دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان برگزار می‌شود، سهم دانشگاه حسب مورد تا ۵۰ درصد از کل درآمد دوره باشد.

این شیوه‌نامه در ۶ ماده و ۱ تبصره در شورای دانشگاه مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۰۱ به تصویب رسیده و از تاریخ فوق، لازم‌الاجراست.